

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 9: Ad Thaliarchum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A lib. 3. vtrumque coniunxit, equitationem in campo Martio, & decursionem Tiberinam. *Quamvis non alius Fletere equum sciens. Equè conspicitur gramine Martio: Nec quisquam citus equè Tusco denatat alveo.* CVR OLIVVM, &c.] cur luctari desijt? cur luctam horret? cur palæstram fugit mortis instar? Luctaturi oleo ungebantur. iccirco palæstras Græci λιπαράς nominant, id est, pingueis, & veluti oleo nitentis. Et Battus ille apud Theocritum cum dixisset ei Corydon *Æγόνem* unà cum Milone ad Alphéum, id est, ad certamina Olympica esse profectum: quarit ex eo deridens, quando ille oleum oculis viderit, significans illū numquam, luctatum esse, quippe qui numquam oleo unctus sit. sic Theoc. *είδ. δ. καὶ ποῦκα πῶος ἔλαγον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀπώπη.* Marcus Tullius autem lib. ac cul. IV. scribit, cum à senatu arcessitus in curiam Syracusanam iccirco se antea non venisse dixisset, quòd Syracusanos amicos esse Verri suspicaretur, neque se ausum esse postulare, vt quicquam contra Verrem decerneretur in ea curia, in qua inauratam C. Verri statuam videret (fuerat autem hæc statua ex Heraclij bonis posita, quorum bonorum possessionem palæstræ Syracusanorum Verres contra omnia iura tradiderat) maximo gemitu facto, aspectu & commemoratione statuæ, sibi responsum esse. ex Heraclij hereditate, quam palæstritis concessisset, multo maximam partem Verrem abstulisse, neque postulandum fuisse, vt ille palæstritas diligeret, qui etiam inuentorem olei sustulisset. Catull. de Berecinthia & Attide. *Ego gymnasi fuis flos, ego eram decus olei.*

B SÆPE DISCO] Saty. II. lib. 2. *Sen te discus agit, pete cedentem aëra disco.* Propert. lib. 3. *Misfile nunc disci pondus in orbe rotat.* Hom. *ὄδυσσ θ. Δίσκω δ' αὖ πάντων παρφερέσας ἦεν Ελατρεὺς.* Disco autem omnium præstantissimus erat Elatreus. Idem *ὄδυσσ. ρ. Μυσηῆρες δὲ παροῖσιν ὄδυσσῆος μεγάρωιο Δίσκοισιν ἔρποντο καὶ ἀγανέμενοι ἰέντες ἐν πικτῶ δαπέδῳ.* id est, Proci autem ante Vlyssis ædeis discis delectabantur, & iaculis mittendis, in area ad eam rem facta. erat aut discus æneus, aut ferreus, aut etiam lapideus, qui cum medius esset loro, seu amento circumnexus, non modò viribus & lacertis, verum etiam arte quadam adhibita ita in sublime iaciebatur, vt intra certos fineis decideret, sic enim describit Eustrat. *Δίσκος ἐκ σιδήρου ἐγίνετο, ἢ ἐκ ξύλου, ἢ ἐκ χαλκοῦ: ἐκ λίθου δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ἰμάντι παρὰ τὸ μέσον ἐνευρμένῳ σφρομένῳ, καὶ ἀφιέμενος.* i. discus ex ferro fiebat, vel è ligno, vel ex ære: sed plerunque è lapide, qui loro circumnexus medius contorquebatur, ac iaciebatur. Dictus est autem à verbo *δίσκειν*, quod est *βάλλειν*, hoc est iacere. Itaque ludus erat planè Græcus, & à Græcis ad Romanos manarat.

SÆPE TRANS FINEM IACVLO, &c.] sæpe contorto & misso ultra finem constitutum, iaculo nobilitatus.

EXPEDITO] id est, expeditè, & validis lacertis emissò. de verbo expediendi vide annot. ad Oden XXI. huius libri.

FILIVM THETIDIS] Achillem. marinæ autem, quia nymphæ marinæ. Itaque apud Homer. lib. a. *Iliad* ab Achille vocata, & implorata exit è

D mari, vt crassus quidam & caliginosus halitus. sic autem Homerus, *καρπαλίμως δ' ἀνέδω πολλῆς αἰλὸς ἠὺκ ὀμίχλη.*

SVB LACRYMOSA TROIÆ FVNERA] paullo ante euerisionem Troiæ. hanc fabulam sic narrat interpret Hom. *Iliad. i & τ.* Thetis sciens Achillem si in Thessalia remaneret, neque cum ceteris Græciæ principibus ad Troiam oppugnandam nauigaret, sine gloria illum quidem, sed diu tamen victurum: sin unà cum illis proficisceretur, vitam eius breuem, gloriam immortalem futuram: eum in thalamo quodam cum puellis, & mulieribus apud Lycomedem collocarat in Scyro, vna ex Cycladibus. oraculo autem edito, Troiam sine Achille capi non posse: missi sunt à Græcis Nestor, Phoenix, Vlysses ad Peleum Achillis patrem, rogatum vt Achillem dimitteret. Peleo autem Achillem domi esse negante, id quod erat, Scyrum profecti sunt. Ac suspicati & subodorati cum virginibus Achillem educari, de Vlyssis sententia hinc arma, illinc quasillos & fusos, & cetera huius generis, ante ostium cubiculī, in quo erant puellæ, & Achilles, exposuerunt. Ita puellæ quidem in calathos continuo impetum fecerunt. Achilles verò arma corripuit. quo facto est cognitus. hæc interpret Homeri, vt dixi: & Eusthatus *Iliad. τ.* de propositione, *sub*, hoc modo accepta dicemus ad Od. prox. *NE VIRILIS CVLTVS IN CÆDEM, &c.* ne vestitus virilis eum protraheret ad bellum Troianum, id est, ne virili vestitu agnosceretur, & ita ad bellum Troianum proficisci cogeretur. *Virilis cultus*, sunt recti casus, numeri singul. & ita subintelligendum, *eum*.

AD THALIARCHVM

Ode 9.

Hieme indulgendum voluptati.

VIDES, vt alta stet niue candidum

Soracte: nec iam sustineant onus

Silvæ laborantes: geluque

Flumina constiterint acuto.

Dissolve frigus, ligna super foco

Largè reponens: atque benignius

Deprome quadrimum Sabina

O Thaliarche merum diota.

Permitte diuis cetera: qui simul

Strauere ventos æquore feruido

Deprælianteis, nec cupressi,

Nec veteres agitantur orni.

Quid sit futurum cras, fuge querere: &

Quem fors dierū cumque dabit, lucro

Appo-

A Appone: nec dulcis amoris
 Sperne puer, neque tu choréas,
 Donec virenti canities abest
 Morosa. nunc & campus, & aræ,
 Lenésque sub noctem susurri
 Composita repetantur hora:
 Nunc & latentis proditor intimo
 Gratus puella risus ab angulo:
 Pignúsque dereptum lacertis,
 Aut digito male pertinaci.

VIDES UT ALTA] Expressit illos Alcæi ver-
 sus, qui apud Athen. leguntur lib. 10. *ὕει μὲν ὁ ζεύς,
 ἐν δ' οὐρανῷ μέγας Χεῖρῶν, πεπάρχασιν δ' ὑδάτων ῥοαί, Κάλββαλ
 λε τὸν χειμῶν' ἐπὶ μὲν πείθεις Πύρ, ἐν δὲ κερνάς οἶνον ἀφειδέως.*
 id est, Pluit quidem Iupiter, in cælo autem ma-
 gna est hiems seu tempestas: aquarum autem flu-
 xiones concretæ sunt. hiemem depelle igne inie-
 cto, vinóque largè infuso.

B NIVE CANDIDVM] sic lib. 3. Od. xxv. *He-
 brum prospiciens, & niue candidam Thracen.* Qui-
 dam putant hæc ita esse coniungenda, *stet niue,*
 pro eo quod est, horreat, vel plenum sit niue: qua
 le est illud Virgil. lib. 12. *Æneid. Iam puluere celi
 Stare videt.* sic & Cæcil. Siracus. *hic amet: familia
 fame percant: ager autem stet sentibus.* & Sisenna,
Calum caligine stat.

SORACTE] mons est in Sabinis, vel, ut alij vo-
 lunt, Faliscis, quod nomen ferè hodie retinet.
 quanquam & à nonnullis mons Diui Siluestri no-
 minatur: monte san Tresto. Virgil. *Æneid. xi.
 Summe deum sancti custos Soractis Apollo.*

SUSTINEANT ONVS] proprie dixit sustine-
 re onus.

GELVQVE FLVMINA CONSTITÈ-
 RINT ACVTO] flumina nisi vehementi frigo-
 re congelariunt, liberè fluunt: vi frigoris autem
 quodam modo impedita, & constricta insistant.
 gelu autem acutum appellat, ut Pindarus *χρόνα ὀξεί-
 αν:* & Virg. *penetrabile frigus,* quia & qui niuem tra-
 ctant, & qui à frigore offenduntur, ac læduntur,
 simili quodam modo afficiuntur, atque ij, quos
 ferri acies pupugerit.

C DISSOLVE FRIGVS] Alcæus *καὶ ββαλλε τὸν
 χειμῶνα.*

LIGNA SVPER FOCO, &c.] hæc respon-
 dent illis Alcæi *ἐπὶ μὲν πείθεις Πύρ.* sic infra Od. xvii.
 lib. 3. *dum potes, aridum Compone lignum.*

LARGE] Alcæus ἀφειδέως.

BENIGNVS] liberalius, prolixius, largius.
 de nomine *benignus,* vide, quæ sunt annotata ad
 Od. xvii. huius libri, ad illum locum, *benigno cor-
 num.* vbi complura ex hoc poëta, & alijs bonis scri-
 ptoribus collegimus exempla.

DEPROME] *deprome diota,* pro, prome de dio-
 ta, Horatio vsitatissi. *ut deduxit corpore* epist. ad
 Loll. & Od. i. lib. 3. *Decedit arata triremi,* & simi-
 lia, de quibus alibi.

D QVADRIMVM] vinum commendat vetu-
 stas: non item cantilenas. Nam quo quæq; receu-
 tior est, eo placet magis, inquit Pindarus. Horat.
 epist. ad Aug. lib. 2. *Si melior a dies, ut vina poëma-
 ta reddit,* &c. Alcæus *ἔρχε, κέρνα παλαιόν.* id est, in-
 funde, misce vinum vetus.

DIOTA] amphora duarum aurium, id est,
 duarum anasarum. aureis enim ὄπτα nominant Græ-
 ci. Est autem & amphora nomen Græcum. ἀμφο-
 ρεύς enim, & ἀμφιφορεύς appellatur, & ita à Græcis
 Grammaticis explicatur, ac describitur, *ἀγγεῖον κε-
 ραμμοῦ ἀμφοτέρωθεν φερόμενον, ὃ ἐστὶ δίατον.* id est, vas fi-
 ctile, quod vtrinque portatur, id est, duas ansas
 habens. Latini hoc vas quadrantal appellant.
 quod octo & quadraginta sextarios capit. ut doc-
 cet Festus.

PERMITTE DIVIS] videtur hoc loco Deo-
 rum providentiam, & procurationem rerum hu-
 manarum probare: non item Saty. v. lib. 1. *credas
 Iudeus Apella, Non ego. namque Deos didici securū
 agere enim.* quem versum à Lucretio mutuatus
 est lib. 5. & 6. ut ostendemus suo loco. Vult igi-
 tur hoc loco Horatius, dierum accessionem ad vi-
 tam superiorem, id est, vitæ longitudinem homi-
 nibus à fortuna donari.

SIMVL] id est, simulatque, ut annotauimus
 ad Od. iv.

STRAVERE VENTOS ÆQVORE
 FERVIDO DEPROELIANTEIS] id est,
 posteaquam ventos inter se decertanteis in mari
 sedauerunt, domuerunt, compresserunt, ἐστέραν,
 ἐκοίμισαν.

QVID SIT FVTVRVM CRAS, FV-
 GE] nam vtaut Od. vii. lib. 4. *Quis scit, an adijci-
 ant hodierna tempora vite Crastina Dijs superi?* Cùm
 igitur dies crastinus nihil ad nos pertineat, neque
 in nostra potestate situs sit, stultum est, quid eò
 die sit futurum, scire velle. sed hac de re vide, quæ
 annotauimus ad Oden illam septimam. Iam Ode
 huius libri xi. tota in hoc argumento occupata
 est.

QVEM FORS DIERVVM] id est, quem-
 cumque: tmesis, ut Ode xvi. *Quem criminosis
 cumque voles modum Pones iambis.* & xxvii. *Qua-
 te cunque domat Venus, Non erubescendis adurit I-
 gnibus.* & epist. i. lib. 1. *Quò me cunque rapit tem-
 pestas,* &c. & sup. Od. vii. *Quò nos cunque feret me-
 lior fortuna parente.* & Saty. v. lib. 2. *Qui testamen-
 tum tradet tibi cunque legendum.* Secutus sum au-
 tem hoc loco meliores codices: in his duos Vatic.
 Faër. Tornes. in quibus scriptum est fors, non
 fors. Iam verò fors idem, quod fortuna, quam
 Græci interdum *δαίμων* appellant. vide annotati
 ad Saty. i. lib. 1.

LVCRO APPONE] quisquis dies tibi ad vi-
 tam accesserit, eum tibi deputato esse in lucro, ut
 loquitur Ter. sic M. Tullius epist. lib. 9. ad Pæ-
 tum: *quia de lucro propè iam quadriennium vini-
 mus.*

SPERNE] aspernare, reiice.

DONEC VIRENTI CANITIES
 ABEST] sic Od. iii. lib. 2. *Q. Dellio suadet, ut
 hilariter viuat, animo obsequatur, & voluptati o-
 d iij peram*

A peram det, *Dum res & aetas, & sororum Filatrum patuntur atra.* & Od. xiii. epod. *dumque virent genua, Et decet, obducta soluat fronte senectus.* & Ode xi. lib. 2. *Cur non sub alta vel platano, vel hac Pinnu iacentes sic temere, & rosa Canos odorati capillos, Dum licet, Assyriaque nardo Potamus vncti? & Theognis: Ηδη περιμυες παύσω. ἤρῳν γὰρ ἔνευθεν τῆς ὀλέσας ἰσχυρὸν κείσσομαι, ὡς εἰς λίθος, ἄφθονος: κείσω δ' ἐρατὸν φάος ἡελίοιο. id est, Pubertate fruens ludo. nam multa iacebo Sacula sub terra, mortuus, exanimis, Voce carens instar saxi. tum tela diei Afficere, & solis lumina desero.* Idem præcipiens omnibus mortalibus, vt, dum aetas integra est, iucundè viuant, suisque bonis vtantur, fruuntur: hanc rationem subiungit, quia neque iterum pubescere, neque reuiuiscere Dij immortales quenquam mortalem sinunt. Verba autem illius hæc sunt: *Εὐδὸν δ' ἀνθρώποις ἡσθησομαι, ὅφρα τις ἡβῆς Ἀγλαῶν αἴθερος ἔζῳν, καὶ φρεσὶν ἐδδλάτοῃ, τῶν δὲ κτεανῶν ἐν παρῆμεν. ἔ γὰρ αἰθήρων Δίς πλεταὶ σάος δαίμων, ἔ δὲ λυγρὸς θανάτ' ὀμπόις ἀνθρώποις.* Simile est hoc Tibulli: *Interea dum fata sinunt, iungamus amores. Iam veniet tenebris mors adoperta capiti. Iam subrepet iners aetas, nec amare licebit, Dicere nec cano delicias capite.* sic Plautus Bacchid. *Nō tibi venit in mentem, amabo, si, dum viuas, tibi bene facias: Iam pol id quidem esse haud perlonginquum? neque si hoc hodie amiseris, Post in morte id euenturum esse vnquam?* sic Lucret. lib. 3. *Hoc etiam faciunt, vbi discubuerunt, tenentque Pocula saepe homines, & inumbrant ora coronis: Ex animo vt dicant: breuis est hic fructus homullis: Iam fuerit, neque post vnquam reuocare licebit.* sic infra Od. xii. lib. 4. *Nigrorūmque memor, dum licet, ignium, &c.* & Saty. vi. lib. 2. *Dum licet, in rebus iucundis viue beatus.*

CANITIES MOROSA] difficilis, & morosa senectus.

CAMPVS] Martius, vt sup. *cur apricum Oderit campum.*

SUB NOCTEM] vel paullo ante noctem, vel paullo post. Vtrumque enim significat apud probatos auctores: sed illud frequentius. vt sup. Od. proxima, *sub lacrymosa Troia Funera.* & Od. xviii. li. 2. *Tu secanda marmora Locas sub ipsum funus.* & Od. i. i. ep. *Lassi sub aduentum viri.* & Saty. i. libri i. *Sub Galli cantum consultor vbi ostia pulsat.* & epist. ad Quinctium lib. i. *occultam febrem sub tēpus edendi Dissimules.* & Saty. vii. lib. 2. *insserit ad se Macenas serum sub lumina prima venire.* & epist. ii. libri 2. *Sub noctem gelidam lignis calefactat acnum.* & Saty. vii. lib. 2. *an hic peccat, sub noctem qui puer vnā Furtiua mutat strigili?* & Virgi. Georg. i. *Aut vbi sub lucem densa inter nubila sese Diuersi rumpent radij.* ibid. *sub ipsum Arcturum tenui sat erit suspendere sulco.* iterum Horatius Saty. i. lib. 2. *Irriguumque mero sub noctem corpus habento.* Catull. de nuptijs Pelei & Thetidis: *Aurora ex oriente vagi sub lumina Solis.* apud M. Tull. valet paullo post, lib. 10. epist. ad Plancum. *sub litteras Lepidi statim recitata sunt tua.*

LENES VS SVRR I] quales edis solent ab amantibus, dum submissa voce vnā colloquuntur, ne ab aliis exaudiantur. nonnulli ad susurros rei veneræ referunt. sic Theocr. *είδ. λς. ὡς οἱ μὲν*

Χλοερῶσιν ἰανόμενοι μελέεσσιν Ἀλλήλοισι ἱδύριον. id est, sic illi viridibus membris se oblectantes inter se susurrabant.

COMPOSITA REPETANTVR HO-RA.] tempore constituto iterum atque iterum vsurpentur. T. Liuius dixit, ad compositam horam lib. 22. annalium: *Ad compositam cum ijs horam excitatis puerorum custodibus profectus, &c.*

NVNC ET LATENTIS PRODI-TOR] solet nonnumquam puella sese in angulum aliquem abdere, non quod amantem aspernetur, sed vt partim eius amorem exerceat, atque exacuat: partim maiorem & sibi, & illi voluptatem pariat reperta. nam non ita diu quæsitā, statim se ipsa rifu prodit. iccirco hunc risum proditorem appellat, id est, indicem puellæ delitescens. repetatur igitur, id est, iterum atque iterum vsurpetur talis risus, repetatur etiam pignus è puellā lacertis dereptum, nempe armilla, vel è digito, nempe annulus, è digito (inquam) non admodum pertinaci: quia sibi facile patitur puella ab amante pignus eripi, neque sese præbet in eum nimis pugnacem, neque peruicacem. Profert hunc locum Seruius ad illud Virgil. Palam. *& se cupit ante videri.*

DEREPTVM] sic legendum, non vt antea, direptum. Est autem deripere de quouis loco rapere, sed maximè de superiore. Plau. in Menechmis. *sed quis hic est, qui capillo me hinc de curru deripit?* & apud hunc Poët. Od. xxviii. lib. 3. *Parcis deripere horreo Cessantem Bibuli consulis amphoram.* & apud Virgil. lib. 1. *Æneid. Tergora deripiunt costis.* & lib. 3. *tum litore funem Deripere, ex cussosque iubet laxare rudenteis.* & apud eundem lib. ii. *Dereptumque ab equo dextra complectitur hostem.* & M. Tull. in orat. pro Sylla in princip. *Sed vtille, iudices, quantum de mea auctoritate deripisset, tantum se de huius praesidijs deminutum sperauit, &c.* vbi in codicibus vulgatis corruptè legitur diripisset, cum diripere sit dilacerare, ac discerpere: deripere autem, de aliquo loco per vim mouere, & rapere, vt diximus. Idem lib. accus. 4. *Enne tu de manu Cereris victoriam deripere, & deam dea detrahere conatus es?* vbi vulgati codices habent diripere.

MALE PERTINACI] parum pertinaciter retinenti: malè aliàs pro valdè, vt annotatum est ad illum locum, *& male latus In pede calcens hæret,* Saty. iii. lib. 1. quo loco tamen aduerbium malè, coherere debet cum verbo hæret, vt dicemus suo loco.

IN MERCVRIVM.

Ode 10.

MERCURI facunde, nepos Atlātis,
Qui feros cultus hominum recentū
Voce formasti catus, & decora
More palestra:

Te